

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Losonezi-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertelen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. Rábely Miklós könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyilvántér- és felzárkólások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos peit sor tartogatása 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilvántér:

Egy sor 20 kr

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Rimaszombat, 1887. december 18.

Tizennégy nap múlva ismét betelik a mérték, melylyel gyarló emberi fogalmaink a végtelen időt évekre tagolják.

S ez a mérték — gyarlósága mellett is — nagyon alkalmas mindenkit élénken emlékeztetni arra, hogy „az idő eljárt!“

De nagy kérdés, hogy ez intelemnek van-e reánk általában, s különösen társadalmi életünkben nyilvánuló tetteinkre, olyan befolyása, mely ösztönözne mindnyájunkat, hogy emberi hivatásunk betöltése egyuttal s-közjő felépítője, vagy — legalább — alapjának előkészítője legyen?

E kérdéshez akarunk szólni ez uttal, még pedig — olvasóközönségünk engedelmét remélve — alkalmasul egy helyi-, de különben általános érdek szempontjából.

Mert kötelességünk, hogy ama népgyűlésről, mely városunk közházában ma délelőtti 11 órakor fog megtartatni, a „hírek“ rovatába szorított egyszerű közlésen túl is, elmondjunk, egyet és mást, amit egyébiránt többi városaink és községeink figyelmébe szintén ajánlani merünk.

Tehát, népgyűlés fog tartatni Rimaszombatban. Napirenden a tűzveszély elleni védelem ügye lesz, — ami — a közelebbi múlt nyári országos csapászerű veszedelmek után — eléggé közérdekű tárgy lenne még akkor is, ha nem éppen e napokban fenyegetett volna minket is egy — kedvezőtlen körülmények között nagygyá válhatandó — szerencsétlenség.

Nos hát éppen nem mondhatnók, hogy e tárggyal, még pedig népgyűlésen is, többször ne foglalkoztunk volna. Beszéltünk már erről — tudniillik általában véve — igen sokat, tévén érte annál kevesebbet, körülbelül egy évtized óta, nem gondolva meg, hogy — — — „az idő eljárt!“ S ha mindamellett még is van tűzoltó egyletünk, mely az adott viszonyok közt is már többször derekasan megállta helyét, az a városi hatóság támogatásán kívül, csak néhány — mondjuk 15—20 önfeláldozó férfiú érdeme, — mely arány egyér-

telmű azzal, hogy városunk négy ezret meghaladó számú lakói közül még kétszáz főből sem kerül egy, aki polgártársai vagyonának, anyagi jólétének védelmét emberi, polgári kötelességei közé számíttaná, — azon idő óta is, hogy e védelem eszközeinek sikeres használata bizonyos szakismeretet igényel.

Mert akárhogy akarjuk szépíteni, tény, hogy polgártársaink tömege vonakodik a vezényszótól, s midőn kicsinyelve tekinti szervezett tűzoltó csapatunk — eddig szerencsére gyéren szükségelt — működése eredményét, elfeledi, hogy az ő tömegének szanaszét kapkodása mellett nátnak — nem is olyan nagyon régen — egész utca-sor lett áldozata a vésznek, mely csak akkor szűnt meg, mikor már nem volt utjában, a mit felemészszén.

Ezt a tartózkodást a közveszély elhárítására, vagy legalább csökkentésére törekvő, egyesülettől, mi — nem tekintve más kicsinyes személyi okokat, — annak tulajdonítjuk, hogy tulbecsüljük az ősi szokásokat, s nem akarjuk észre venni, hogy „az idő eljárt!“

Pedig az ősi szokások, bármilyen tiszteletre méltók legyenek is, nem egészen illenek be a mai idők keretébe. És nem különösen azok, melyek anyagi érdekeinkkel kapcsolatosak. — Csak 30—40 évvel is ez előtt például mennyivel ritkábban állottak utczáinkon a házak, mennyivel gyérebb volt a lakosság, következésképp mennyivel kevesebb az eshetőség arra, hogy békés időben a kiütött tűz házról-házra harapózva, felemészszé százak és ezrek vagyonát. — Az ősi szokások megfelelőek voltak az azon időbeli társadalmi viszonyoknak, a napi szükségletnek; az emberek akkor kevésbé voltak utalva egymás erejére; de a mint a földbe vajt legelső emberi viskó s az ezelőtt 100 évvel épült faház építőjének felfogása között — bár mindenkinek maga volt a maga őse — nagy a különbség; ugy a mai fogalmak sem lehetnek a multakéival azonosak.

Megjegyezzük azonban, hogy ez összehasonlítást csak a napi kérdésre kívánjuk alkalmazni, arra

legkevésbé gondolnánk, kiklik kezünkől, a nő magával vive örömet, hangulatot mindent.

* * *

A gondolkodás, a gondolatok bizonyos kornak jellemző vonásai, mely elöl elzárkóznak lehetetlen. Előbb vagy később, de be kell következnie e mozzanatnak. Az ifjúság, kinél a korral lépést nem tartva, előbb következik be ez állapot, rendkívüli befolyással van életmódjára, lelkületére. Megmetyeljezi hangulatát, elégedetlenné, tulkomolylyá teszi az ifjút, végre unottá lesz, mert mindennek okát mélyebben keresi, s a dolgok könnyebb oldalát nem ismeri föl, öntudatlanul kutat addig, míg felfedezi a lelki bántalmak okát de a titkon lappangó érzelmeiket önmaga előtt nem meri vagy restelli bevallani és nem tudja okát adni melegségének, bizátságnak. Elmereng, elgondolkodik, folyton keres valakit, megrezzen minden mozdulatra, melancholikus, ideges, hypocondrikus lesz.

Vajjon mi teszi azzá tulajdonképen? Egy é r z e l e m, mely nem lesz ismeretlen önök előtt t. olvasóim mely rab-szolgájává teszi még a legkomolyabban gondolkodó, bármennyire elfoglalt egyént is, s mely szintén okvetlenül be-következik valamikor. Uralkodni ez érzelem felett annyira, hogy csirájában elnyomhassa, magába fojthassa az ember, ha igaz az érzelem, éppugy nem lehet, miként az igazán szerető nem képes feledni.

Annak igazságát el kell ismerünk, hogy a ki okoskodik, ki gondolkodik, mielőtt e magasztos érzelem bükkő-rebe lép, ki számot vett magával, a helyzettel és viszonyokkal mielőtt e vonzalomnak átengedné magát, az nem fog soha igazán szeretni.

* * *

Az eddigieket csak részben állítom fel axiómaként. Különféle szinte kiismerhetlen frázisai vannak a már festett érzelmeknek. Vannak, kik teljes odaadással esüggnek ideáljukon, egyetlen gondolatukat, melylyel örömet és bizonyos kellemes érzéssel foglalkoznak, „ő“ képezi. Vannak, kik ez érzelmek uralma alatt nagyon sokat szenvednek, éppen azért, mert mód felett szeretnek, s talán ki sem fejezhetik ezt alkalomhiány vagy távollét miatt, vannak végre, kik játszi

jelesül, hogy a tűzvédelem szüksége és kötelezett-sége magasabb szempontból tekintendő ma, mint néhány évtizeddel ezelőtt.

E magasabb szempont igazolja hatóságunk ab-beli intézkedését, melylyel a tűzoltó testületet lehető veszély esetére erőssé tenni sikeres működéséhez nélkülözhetlen eszközök beszerzése által, a mai kor igényeinek színvonalára emelni kívánja.

Mondani se kell, hogy ehhez szellemi és pénz-beli tőkére van szüksége, még pedig naggyobára azok részéről, kiknek vagyonát a tűzoltó-testület védeni hivatott lesz.

Azért engedte meg a megyei s az országos kormány, hogy városunk területén 6% tűzvédadó szedések. Kétségtelen, hogy ezzel nem kevésbé lesz súlyosabb a közteher, mint ez előtt volt; — de vajjon arányban áll e teher azzal, mely egy nagy tűzvész után mindnyájunkra, vagy csak néhány családra is nehezédnek? Egyébiránt mi az adóban nemesak a tűzoltó egylet céljaira szolgáló jövedelmi forrást, de hathatós eszközt látunk arra nézve, hogy a testület tagjai száma erkölcsi és munka erőben hatalmasan gyarapodjék, egyrészt az által, hogy a tűzvédelemre képes adózók személyes szolgálattal róvják le kötelességüket, — másrészt, hogy a növekedett jövedelemből a fizetésért állandó szolgálatra kötelezettek, olyan keretet leheszen alakítani, mely szerves, öntudatos működésre tudjon vezetni egy vagy több naggyob csapatot.

Évek óta várja tűzoltó-testületünk, hogy — nem ő miatta magáért, de a város és egyes lakói tűz-biztonsága végett — valahára vége szakad a kísérletezésnek, a foltozásnak és — — — a bizonytalanságnak. Rimaszombat értelmes polgárai rang- és korkülönbség nélkül a mai népgyűlésen bizonyíthatják be az ország színe előtt, hogy átérzik hivatásukat, s a kor üdvösekül elismert intézményeiért, a közjő előmozdításaért készek meghozni a szükséges áldozatot.

Különösen pedig ne feledjék, hogy „az idő eljárt,“ és ha nem használjuk fel okosan, keserve-síráthatjuk meg a mulasztást.

T Á R C Z A.**Apróságok.**

(Gondolatok. — A boldogság. — Gondolkodás és érzelmek. — A szerelmek. — Egy igaz történet.)

Komor, borongós idő jelzi az ősz rideg bucsuját; a természet elveszti üde báját, kihál belőle az élet, és az itt-ott kutagasként emelkedő lemeztelenített fák a rideg szél-től meg-megingatva, mintegy bókolni látszanak a természet törvénye, rendelkezése előtt, s fagyos bucsúsókat intenek a távozó ősz felé. A régi divatu kandalló enyhét adó melege mellett illatos „Favorite“ füstjébe temetkezve el-elmereng a mulandóság feletti gondolataimban.

Mily különös, mily kiismerhetlen az ember sorsa? Mint gyermekek, szép reményteljes ifjúságról, mint ifjak szerelemről, boldogságról álmodozunk; az agg folyton a halál jéghideg kezének borzadályt keltő érintését érzi álmaiban. — És ugyan melyik teljesül ez álmok közül, ugyan melyik az, melynek megvalósulását — a három közül többnyire egyedül éri meg az ember? Az utolsó — — — a vég, — — — mely megszabadít a gondoktól, a fájdalomtól, az idővel ugys bekövetkezendő szenvedésektől.

A földi boldogság ugys is csak ritka esetekben jut osztályrésztül, de, ki mégis e kivételesek közé tartozik, nagyon meg kell azért szenvednie. Hiába, a boldogság csaknem oly szeszélyes, mint kitől ennek elérése nagyban függ: a nő. Fölötte rejtélyesek azon utak, melyekkel egy nő megismeréséhez juthatunk: általános elveket felállítani, tanácsokat adni, melyeket elfogadva a nők szívéhez vezető utat biztos lépésekkel tehetnők meg, ugyszólva lehetetlen, mert mikor szentül meg vagyunk győződve, hogy teljesen meghódítottuk a nőt, hogy kiüzhetlenül beférköztünk szívébe, akkor állhatunk tőle legtávolabb. Néha váratlanul ér a szerencse, maga a nő nyújt alkalmat a megismerésre, maga adja kezünkbe a boldogság útját bevilágító fáklyát, s ennek vezérfénye mellett haladva, elérjük azt. Ez azonban csak keveseknek adatik meg, mert legtöbbször azt hisszük, hogy mintegy vasmarokkal szorítjuk kezünkbe a boldogságot s mikor

könnyedséggel veszik e „játék“-ot, mely szórakoztatásukra szükséges, élnek kedélyesen. Ez osztályba tartozhatnak különösen azok, kik folyton maguk előtt látják „képzelt“ eszményüket. Nem szabad azonban megfeledkeznünk azon fontos szerepről sem, mely a vérmérsékletnek jut ily esetben.

* * *

Egy igazán szerető férfiú fájó, szomorú emléke él bennem. Történetét elmondom önöknek, nemesak azért, mert ma a ritkaságok közé tartozik, hanem azért is, mert lelkületében valami különös megrendítőt találtam:

B. Ernő Borsod egyik városkájából került Bécsbe, majd később a fővárosba. Jó sikerrel végzette egyetemi tanulmányait, komoly, megállapodott férfiú volt, tul volt — legalább gondolkodásmódjában — azon a koron, mikor a szerlemben pusztán a holdsugár, a tülemile bájos dala, s a lombsuttogás játszanak szerepet.

Mindig levert volt, s én — rövid ismeretség után is, — hangulatát látva, képet alkottam magamnak azon dultságról, mely e férfiú belsejében már-már nagy dimenziókat öltött, de szándékosan tartózkodtam a kutatástól. Sokszor valódi akadémiai diskurzusokat folytattunk az érzelmeiről, ő azonban óvatos volt és egy szóval sem árulta el hogy mi rágódik szívében. Végre egy napon maga mondotta el történetét:

„Kedves barátom, — mondá — egyedül állasz, ki feltétlen bizalmamat bírod. Erzem, hogy szívemnek közlésre van szüksége, különben elviselhetetlenné válik az a szenvedés, az a fájdalom, mely folyton hájt a megsemmisülés lejtőjére. Lehet, hogy e lidércnyomás aló megszabadul keblem valamikor, lehet, hogy még megmérhetlen szenvedés áll előttem, — lehetséges, hogy sokkal több boldogságot érek meg, mint mennyit csak álmodni is merek, egy azonban bizonyos: a megkönnyebbülés, mit a közléssel elérek. Talán gyermeknek fogsz tartani, talán szánni fogsz, de kérlek, ne itélj el.“

— „Sejtem, mit velem közölni óhajtasz — felelém — szívesen hallgatom, s előre ígérhetem, hogy — alaposan ismerve téged — bármennyire tárgyilagosan foglalkozzam az elmondandókkal, — elítélni nem tudlak.“

A gömöri ev. ref. egyházmegye életéből.

A rebelis megye. Így nevezték csak nem régen is. Törhetetlen kemény nyaku lite és neve szerint. Különös egy megye ez, — ellenzéki és mégis ósdi, s épen ezért szeretem én. Szeretem benne az egyenesen, himezés-hümmöztetés nélkül tanadó ellenzéki szellemet, a mely az egyházkerület zöldséges asztalánál oly nyíltan merete és meri felváltani szavát, a mely megmozgatja egyházi életünk levegőjét, s támaszt szelst, hogy vihart arasson, s mert a paradoxonokba benne vagyunk, mondjuk ki, hogy a vihar nem rombol, de építeni akar. — Szeretem ócska conservativizmusát is. Régi, szép napokat újít fel lelkemben az ősi hithez, s alkotmányhoz való szilárd ragaszkodás. Vannak egyházmegyénknek még mindig körülöttünk forgó, tisztelgő-regerjesztő alakjai, a kikbe valóságos representálva látom ama régi, szép napok személyeit. Csüggnék a confessiókon, feleketeny gonddal őrzik a autonómiát, aztán . . . eh! hagyjuk, hiszen ezek a szívnek, a léleknek értéketlen lim-lomjúi a mai világfiak szemében. — És én mégis szeretem ezt a tractust, a mely a felszínre uszó társadalom, az úzkerkedő közélet méro serpenyőjébe odadobja — szigorú confessionális alapról — mélyseges hitét.

De logiképen szeretem azért, mert mint egy szív, egy érzelmen dobban meg mindannyiszor, valahányszor egy-egy nagyobb eszme, mint szárnyaló sas, röpököl egyházi társadalmunk felett. Ilyenkor a rebelis megye sorakozik, szóval és tettel küzd az eszme mellett, mely egyházunkra fényt és dicsőséget deríteni törekszik. A régi, gályarabságot szenvedett elődök lelkét látom ilyenkor visszatérni papjaiba. Ugyanez a melegség, tűz és élet, ugyanaz a rendületlen ragaszkodás ref. egyházunkhoz!

Ime az élő példa.

Előttöm fekszik egy kimutatás. Feltűnő, hogy kik iratkoznak be különféle tagokul a „Magyar Prot. Tudományos Irodalmi Társaság”-ba innen, a tisztánmenő ev. ref. egyházkerületből. — En Istenem mi szép világot vet e rideg statisztika a gömöri ev. ref. lelkészekre! Nezzük csak.

Pártfogó tagok . . . no 500 frtot nem bír meg még a legjövendelműzőbb pápi charta sem, itt tehát ne keressük. Alapító tagok 100 frttal. Száz forint! Ah ez egy valódi kapitális a mai nyomott árak mellett szegény papjainkra. Itt se kuttassuk nevüket . . . de mégis! — viribus conjunctis — egyházmegyénk könyvtárát ott látjuk az alapító tagok között, e nembem talán egyedül. A rimaszombati főgymn. tanári kara szintén az alapító tagok közé sorakozott. — Rendes tagok, összes számuk egyh. kerületünk 8 egyházmegyéjéből 14, s Gömör ebben ötlet van képviselve. Nemde kedvező arány? Pártfogó tagok a 8 egyházmegyéből összesen 73-an vannak s ezek között gömöri 30, kivétel nélkül mind lelkészek és segédlelkészek. Oly tekintélyes szám ez, viszonyítva a többi egyházmegyékhez, a mely előtt csak tisztelettel és esodalattal lehet és kell meghajolnunk. Gömör kitért magáért. Udvözlét és hódolat a prot. irodalom s vele együtt egyházunk szellemi felvirágzását előmozdítani törekvő nemes lelkeknek!

Egy dolog azonban leverőleg haf reám, midőn ezen kimutatást vizsgálom. A lánglelkű Tofeusok, meleg keblű Méliuszok itt vannak, igen! a szegény ároni családának nélkülözésekkel küzdő fejei meghozták az áldozatot, — de hol maradtak a Bethlenek, Rákóczyak, Thurzók szellemének örökösei? Hába keresem! . . . hasztalan futom át szememmel — kimondandom is faj — világi férfiak hiányoznak a névsorból. Pedig ott tündököl előttünk ragyogó példa gyanánt, elsőnek lépve be a pártfogó tagok sorába, magyar ref. sionunk böles nesztorá, az agg br. Vay Miklós, a kinek erős protestáns érzületénél csak rajongó hazaszeretete nagyobb.

Aztán — megvallom — szerettem volna a segélyező tagok között látni egyes tehetősebb egyházainkat is, ezek is segíthették volna jókedvű adakozásaikkal a magasztos ezél elérését. Különben még ez nem késő, idő és alkalom erre mindig van.

Segítség! Merre nem hangzik ez a panaszos jaj? Rombadólt vagy dűledező templomok, rongyos paróhiák, a kisdud Múzsafiának viskószzerű hajlékai . . . haj! annyi mindentéle szükség sirja töredezett hangokon Jeremiással!

— „Köszönöm. Halld tehát:

Rövid ideje annak, hogy a bécsi egyetemen a cursusokat végeztem, miközben a nyári szüneteket szüleim és rokonaim körében töltöttem. Komolyan gondolkodó fiatal ember voltam, a társaságokat lehetőleg kerültem. Egyszer azonban megis rávettem rokonaim, hogy megjelenjek egy hölgytársaságban, hol megismerkedtem többi közt egy nővel, ki komoly, tartózkodó és szótka volt, de lassacskán belemelegedtem a társalgásba s elváláskor felszólított, hogy látogassam meg.

Különös hatással volt rám e nő. Szavai oly édesen, oly kellemesen esengtek füleimben, egészen magával ragadtam egy előttem addig ismeretlen büvőkörbe, s én elkábultam, röviden — hiszen ez mindennapi dolog — én megszerettem, nagyon szerettem e nőt.

Tanulmányaim folytatása végett a fővárosba mentem, a nélkül, hogy a nőtől, kinek már többször értésére adtam — különféle uton-módon, hogy rajongok érte — legkisebb megnyugtatóst nyertem volna. Válasza mindig az volt, hogy az ő szíve jégburokkal van körülveve, melyet meglágyítani nem lehet. En nem csüggedtem. Következő két nyarat — mint tudod — ismét honn töltöttem, ugyanolyan tartózkodást észlelve mindig, mint előbb. Képzelted mennyit s mily kimondhatatlanul szenvedtem ez idő alatt, s e szenvedés még inkább, mily mértékben fokozta szerelmemet.

Ily állapotban fejeztem be egyetemi tanulmányaimat, mely után — bizonyára emlékezel még — ágyba döntött veszélyes betegséggem, s hónapokig sanylődtem. Sokáig fekdtem eszméletlenül, lázas álmaimban folyton egy név — ideálom neve — jött ajkaimra. Ágyam elhagyása után orvosaim — üdülés végett — haza küldtek, s én — még mindig remélve — örömsugárzó arccal tettem első látogatást szépemnél. — Három hónapot töltöttem honn, de már néhány heti ott tartózkodásom után bekövetkezett a jövőmre is döntő befolyással levő nap.

Ha költő volnék, szépen leírnám neked azt a mosolygó nyári napot, midőn egyetlenem bibor ajkairól az első édes csókot loptam, leírnám, mint adta tudomra két ákácfafevével, hogy „szívüdből szeret”, — nem volt ekkor a föld hátán nálamál boldogabb halandó — leírnám végre első

Jaj nekünk, mert elveszünk! Hol a gyógyír? Van, kicsiny, kevés de mégis enyhítő. Ez a magyar ev. ref. egyház házi pénztára, a debreczeni zsinat legszebb alkotása, a domestika. A mult hetekben ülésezvén a convent, egyházmegyénkben a következő egyházaknak juttatott segélyt: Berzse (200 frt), G.-Szkáros (100), Poszoba (50) Trizs (100), Uzapanyit (50), Zubogy (150). A lelkészek közül, a g.-kistaludi sajtó-készít. ruanyai, martonfalvai és péskahizai segélyezettetek jelentékeny összegekkel.

Egyházmegyénk belelete zajtalan, zavartalan, esendben teljesíti magasztos hivatását, hiszen Isten országának terjesztése, a hívek lelki szükségének kielégítése kell, hogy nélkülözze a lármás hű-hót. Paritán egyszerűségünk kizárja a lengő, szines zászlókat, s tüntető körmeneteket. — Elenkebb mozgalmat, s érdekes eszmecserét keltenek fel olykor-olykor a lelkészválasztások. — Ime most is. — Megüresedett egy egyház, s pályázott ez állásra egy fiatal, alig fél-éves pap. Mint segédlelkész jogosítva lett volna ez állásra pályázni, s mint paróhiális lelkész is beadta pályázatát. Pártja van, megválasztatása bizonyos. Mit tesznek kandidatus társai? (ab. ő is jelölt volt). Vihart indítanak. Miért? Egy ma is respectált törvény így szól: a megválasztott lelkésznek 2 s bizonyos esetben legalább is 1 évet kell egyházában eltölteni s az az illető — szerintök — ennek nem tett eleget, s így pályázatra nem jogosított. — Érdekes kérdés. Ide irhatnám, hogy megfejtése a jövő számban jön, a mikor majd üdvözölni fogjuk azt a fiatal papot, mint annak a bizonyos egyháznak lekésedéssel megválasztott lelkészét. A jelölt bizottság s mindenekelőtt a hívek ezt fogják találni a leghelyesebb megoldási módnak. Így hallom, s hozzáteszem, hogy az egyház békéje miatt helyeslem is. Ha szó fér hozzá, halljuk a tiltakozók argumentumait!

Szabó József.

A gömöri ág. hitv. ev. esperesség küldöttsége Szentiványi Miklós urnál.

Sajó-Gömörön Szentiványi Miklós és József urak 1884. évben egy polg. iskola felállítására céljából 50 ezer forintot alapítványt tettek. A polg. iskola alapítása évében azonnal megkezdte, — egyszerre két osztály felállításával — működését; az 1887/8-ik tanév elejével a IV. osztály felállítására is szükségessé vált, — azonban az új osztály megnyitására újabb költségeket vont maga után, a melyekkel az iskola nem bírván, ekkor újra Szentiványi Miklós urnak nemes lelkülete és jó szíve segített, — kiegészítette az 50 ezer forintot alapítványt 60 ezer forintra, s így újabban 5000 frtot adományozott.

A polgári iskola a gömöri ev. esperesség felügyelete alatt áll, azért is a gömöri ág. hitv. ev. esperességnek Dobsinán, — ez év július 19 én tartott közgyűlésen Szentiványi Miklós urnak nagylelkű újabb adományát nemesak jegyzőkönyvben kívánta megörökíteni, de egyuttal saját kebeléből egy küldöttséget választott, azért, hogy előszóval is köszönetet mondja a felekkölt szellemű férfiak újabb nemes alapítványáért.

Az esperességi küldöttséget — a mely f. hó 7 éa dél-élt — tisztelgett az alapítónál, — Szentiványi Árpád esp. felügyelő, — és Terray Gyula ev. főesperes vezették, tagjai voltak: Mikola György sajtó-gömöri ev. lelkész, — Szentiványi Géza, g.-pányiti, — Szontagh Zoltán bugyikfalvi, és Kubinyi Géza oláh-pataki gyülekezet felügyelő, Hevessy Bertalan és Törköly János g.-pányiti lelkész esperességi főjegyző, a küldöttséget a polg. iskola tantestülete Benze Samu igazgatóval élvi egészítette ki!

Szentiványi Árpád orsz. gyűlési képviselő, a Szentiványiak sajtó-gömöri polg. iskolájának, — ugyszintén a gömöri ág. hitv. ev. esperesség kitűnő és fíradhatatlan felügyelője — remek szavakban mondott köszönetet Szentiványi Miklós urnak a gömöri ev. esperesség nevében újabb nagylelkű adományáért, beszéde kapcsán megemlékezett a sajtó-gömöri volt nemzeti algymnáziumról, a mely századokon át terjesztője volt a magyar nyelv megtanulásának, a hol a felső megyék számos tótajku gyermeke tanulta meg a magyar nyelvvel együtt — a magyar hazának is szeretetét, a volt nemzeti algymnázium pedig főleg igen sokat köszönhet Szentiványi Miklós urnak és kedves test-

forró esőkját, mikor a „hetedik menyországban“ képzeltem magamat, de le kellene írnom a nemsokára bekövetkezett búcsút is, mikor könnyeztem, egyetlenem ölelő karjai között sirtam, mint a gyermek. Eszembe jutott a szép május, mely heves rajongással telt el, mikor örök hosszát gyönyörködtem kedvesem arczképe előtt, és éreztem, hogy még egy oltárkép iránt is sok volna az a határtalan tisztelet és szeretet. — Mikor aztán szakítást emlegetett, s rajtam erőt vett az öngyilkosság eszméjével való foglalkozás, s mikor könnyelt szemekkel tántorított el a kivételől. Egy megragadó szinképet mutatott a mult, jelen és jövő rózsaszínű köddé vegyülése, háttérben a sötét, sejtjelemszerű bizonytalansággal.

De hivatásom elsözlített, s abban a reményben távoztam, hogy legalább szellemileg érintkezni fogunk. Utolsó szavam ez volt: „Drága kincsem, pusztán tőled függ, hogy viszonthatassuk egymást.“ — Ez idő óta nem hallottam hírt felőle. — pedig nagy ideje már — s most a kétségbeesés emészt. Nem tudom, szeret-e, s ha igen, miért nem bizik bennem, mitől fél; s ha nem, mit mellőztetésemből — sajnos — kénytelen vagyok következtetni, mire várhatok még? Ujra erőt vett rajtam a sötét gondolat, s nem tudok uralkodni magam fölött. Egy sötét pontot látnak lelki szemem a távolban, mely olykor-olykor mintegy kitárni látszik hívogató, esábitó karjait, és én megyek! — — oda megyek!

Az erőteljes férfiú utolsó szavait töredeve, fuldokolva inkább suttogta s utána heves zokogásban tört ki. Karos székeben mintegy összeesett, — jelezte, hogy végzett.

Mintha egy hajótörést szenvedett szerelem belső története volna az egész; egy mélyen és tisztán érző férfiú szívének lelkületével és értelmeivel való erőszakos küzdele, melyben az erős akarat és művelt ész is igyekeznek érvényre jutni.

A réam gyakorolt hatást eseteltem alig volna lehetséges. Vigasztalására sok mindent — többi közt hivatása fontosságát — hoztam fel, fáradozásom hasztalan volt. Merre, mintegy megüvegesedett szemekkel bámult maga elé, s válaszul ezt mormolta: „Cursum consummavi.“ (Befejeztem pályafutásomat.)

véréinek, a kik hosszú évtizedeken át fentartói és táplálói voltak amaz intézetnek, de akkor, midőn a középiskolai törvény életbe léptetett — a volt nemzeti algymnázium, — a növendékek gyér száma és esekély alaptökéje miatt — megszűnt. — s ekkor tették Szentiványi Miklós és József urak azon tekintélyes alapítványukat, a melyhez hasonlót — életében egyetlen protestáns ember sem tett*, az alap letéteményezése után Sajó-gömörön az ev. polg. iskola azonnal felállított, — a mely örök időig joggal nevezhető: „Szentiványi polg. iskola“-nak!

A rövid, de nagyhatású remek beszédre mélyen meghatottan felelt az ősz férfiú, s nem várt kitüntetésnek vette az esperesség megtisztelő figyelmét, a mit nem is annyira azon esekélységnek — mint inkább személye iránt érzett szeretet és becsülésnek tulajdonít! Ep ez a szeretet, ez a személye iránt érzett nagy megtiszteltetés esik neki — „élete alkonyán“ kimondhatatlanul jól; kéri is a küldöttégek tagjait, hogy tartsák meg őt továbbra is barátságuk és szeretetükben, s egyuttal a megjelent esperességi kiküldöttséket és a tantestületet meghívta híres magyar vendégszerető asztalához ebédre.

Az ebéd alatt elsőbbsen is Terray Gyula főesperes emelt szót, a ki ismert kitűnő ekészölással visszatekintett hazánkban a protestantizmus történetére, s különösen az iskolák felállítását esetele, s elősorolta azon nagy nevű prot. iskola alapítókat, a kiknek sorába méltán odaillesk Szentiványi Miklós ur is, a kinek neve a magyar népnevelés történetében ép ugy. — mint ev. egyházunkban — örök betűkkel irattatik be! — Kívánta, hogy az ősz házi urat, prot. egyházunk kiváló disztét, a nagylelkű iskola alapítót: a gondviselés hazánk és protestáns egyházunk disztetére, — nagyszámú barátai és tisztelői örömeire — az élet legvégső határáig tartsa meg és éltesse!

Szentiványi Miklós ur — a gömöri ev. esperesség kétféjű sassát, az iker-ölköséget — elsőben pedig a felügyelőt, a kit „Kaleidoskop“-hoz hasonlított azért, mert bármely oldalról is mutassa be magát, mindig szépnek, megfelelőnek látszik, — és a főesperest, a ki argus szemekkel vesz mindent észre és erős karokkal bír a leguehezebb munkák elviseléséhez is.

Hevessy Bertalan, a galambösz Mikola Györgyöt, a magyarországi ev. lelkészi kar egyik legkiválóbb, legmunkásabb tagját, volt esperest és s.-gömöri lelkészt; Mikola György viszont Chemnitzky Pál urat — a Szentiványi családnak ez időszert egyik legrégebbi barátját köszöntötte fel. — S végül Szentiványi Miklós ur a tantestületét üritette poharával, miut akiknek kezében van letéve az iskola szebb jövője.

A tisztelgés alkalmával elmondott jó kívánságok az ég és föld Istene által hallgattassanak meg, és nyujtsa a gondviselés minél hosszabbra azon páratlan nemes szívű ősz férfiak életét, a ki annyi áldozatot hozott már eddig is magyar hazánk és evang. egyházunk népnevelésének szent és drága oltárára!

Nagy-Rőczéről.

Olyan volt az idő, melyre rá illett a mondás, hogy „kár ilyenkor a jó kutyát is kiverni a házból,“ sűrűen hullottak a hópelyhek, ugy hogy az orránál is alig látott tovább az ember, de hat tovább lát a vasmasina, a rőzei lovak pedig behunyt szemmel is eljutnak Tiszolcztól hazaig.

Felkerekedtünk hát — egy kis társaság, — hogy a Nagy-Rőcze városában tartandó műkedvelői előadáson megjelenhessünk.

Hába! nekik már nagy a hírük, ügyes színjátékuk, szíves vendégszeretetük mindnyájunkat vonzottak oda, hát még azok, hogy ne siettek volna, a kiket ennél is hatalmasabb mágnesek vonzottak?

Mint jeleztem, Tiszolczig vasuton mentünk; a kupéba beszorítottva, azonnal a „kalabriász“ tettem indítványa, azonban lehavaztatván, a „csendes“-ben nyugodtunk meg, — solidan, csak garasba ment! — így aztán alig vettük észre, mikor már Tiszolcra érkeztünk.

Itt aztán már ránt tette kezét a mi kedves rőzei gondviselőnk, ide küldött kényelmes kocsihoz jó lovasok szállítottak Rőczéig. Az ut e része egy kissé kiábrándító

*) Már t. i. a mi megyénkben.

Szerk.

Tovább is merengő, élettelen volt, s utolsó találkozásunkkor elmondta, hogy látta kedvesét, meggyőződött elhidegüléséről, s azóta még inkább szenved. Különös érzés futott rajtam végig, midőn elválásunkkor szokatlanul erős, ismételt kézzsoritást éreztem. — Aznap elutaztam, sokat gondolkodva szegény barátom sorsa fölött, mely harmadnapra csakugyan eldőlt. Én napon a hírlapot olvasgatva, szemembe tűnt egy H.-ról szóló távirat: „Dr. B. Ernő fővárosi fiatal ügyvéd, ki csak tegnap érkezett ide, ma este N. B. urhölgy lakásán szíven lötte magát. Öngyilkosságának oka — mint hírlík — szerelmi csalódás volt. Városunkban a hír roppant szenzációt keltett.“

Eddig a sürgöny. Gyenge a toll ama hatás leírására, melyet e hír olvasása bennem előidézett. A szánalom és igaz részvét érzetei váltakoztak keblemben. — Rőgtön utra keltem s mélyen lesujtva győződtem meg a hír valóságáról.

A nő, kit e végzeteszerű esemény — daczára korábbi szerelmének — hidegen hagyott, conventionalis sajnálkózással vette tudomásul a megtörténtet. — Hízelt-gött hiúságának, hogy érte egy emberélet esett áldozatul, s mint később hallottam, fennen dicsekedett vele, hogy a férfiú végzetes tette napján beszélt vele, s e szavakkal vált el tőle: „Tekints kibált szemeim közé, nézd elfonnyadt arcomat s e megörnyedt alakot, lásd, mivé tett állhatatoságod, akaratoskodásod és rideg közönyöd! Isten veled!“

* * *

Egy férfiú képét állítottam önk elé t. olvasóim, melynek színezése talán nem eléggé élénk arra, hogy keblükben a részvét érzetét felélesse, azt hiszem azonban, hogy az érdeklődés felkeltésére alkalmas e történet már csak azért is, mert megtörtént, s mert tárgya egy sok hányatáson keresztül ment férfiú, kit hajója a küzdelem örvényéből ép, szilárd jellemmel, de különben megtörve vetett zátonyra!

Morál: „La donna e mobile . . .“ (Az asszony ingatag!)

Árva.

volt, vagy — hogy úgy mondjam — pikánsan csipős — mert valami pikáns érzés az, a mit az arca vagdalt hó-pelyhek okoznak, ha különben meg jól melegít a farkasbunda. Ekkor jegyezze meg az én köcsörtársam, hogy „milyen bolond is ez ember, hogy a maga jószántából itt tőreti, rázatja magát, nem hogy otthon csinálnánk a minden- napos zsidó kalabriszt!”*)

Röczen kényelmesen elszállásoltak mindnyájunkat, részben vendégszerető családoknál, részben pedig az iskola helyiségében berendezett kellemes szobákban.

Egy kiesít felülvélve — erre alkalmas szilárd és folyékony fisika testekkel, — siettünk az előadásra.

Első hatás, a mit magamon tapasztaltam, a megrökönydéssel vegyes bámulat volt. Megrökönyödtem, hogy Röcze így lefűzött már ebbe is minket szobatiakat, — s bímultam a kivülről is pompás fogadót, de főleg annak kis redout-nak is beillő imponans és a modern izlésnek teljesen megfelelő termét, s annak csinos szinpadját.

Gyönyörűséggel szemléltem és hallgattam aztán az előadást, mely a szinpadon lefolyt, t. i. Berezik Árpád „Paraszt kisasszony”-ának előadását.

Valóban megféleltek a derék műkedvelők jó hírüknél, mindannyian teljes biztossággal, ügyességgel, és elfogulatlanul állottak meg szerepeiket.

Mihalik Dezsőné asszony, a műkedvelők kedves primadonnája gyönyörű dalai s keeses játéka nyújtották az élvezet legnagyobbikát; bennük pedig az irigység nem dicséretes érzelmét is keltte, irigyeltük őt a röczeiektől, ohajtván, vajha a miénk lenne.

Különösen és sok érdelemmel rajzolta Ligeti Adolfné asszony a bánatos anya aggódó érzéseit, úgy, hogy játéka valódi művészi színvonalra emelkedett.

Helyes felfogás jellemezte Csenka Béláné asszony alakítását, bár szerepe nem hálás, maga pedig nagyobb szerepben még kezdő volt,

Kissebb női szerepekben Bornemissza Anna és Szabó Aranka kisasszonyoknak mint „kezdő művészeknek” kell megadnunk az előismerést és dicséretet, kedves és elfogulatlan előadásuk, — előbbinek e mellett csinos dallaiért is.

Halasi Irén kisasszony pedig egy kedves kis pörölő menyecskét mutatott be, s azt találtuk, hogy ilyen kis menyecskével pörölni is csak kellemes lehet.

A többi műszereplők kellemesen egészítették ki az előadást.

A parasztleányok izléses öltözéke pedig festői látványt nyújtott. A mi a férfi szereplőket illeti, kimondhatjuk, hogy ők is buzgósággal és derekasan működtek.

Egynek kivételével a felfogás valamennyinél helyes és az előadás kerekded volt. — Kötött Malinák Aladár ur az ügyesen alakított svihák előadásával és Aschner ur Sánta Matyi szerepében. Hogy pedig az előadás teljesen összhangzatos, kerekded, a csoportosítás pedig ily ügyes és izléses volt, abban a babér a rendező urakat illeti meg.

Előadás után rövid társas vacsorára gyűltünk össze; ez után pedig megkezdődött a tánc és folyt kiváló virradtig jó kedvvel és lelkesedéssel. Itt örömmel tapasztaltuk a társaságban lakozó egyetértést és összhangzatos, s az egészséges kedélyt; a klikk-csoportosulást itt nem volt alkalmunk egyáltalán felfedezni.

Azok, a kik ott vendégek valánk, csak vágyva tekintünk hozzájuk vissza; egy kedves emlék birtokában távozzunk tőlük, s addig is, míg alkalmuk nyílik viszonzni legalább részben azt, a mit ők nekünk nyújtottak, köszönetünkkel adozunk nekik.

Ily kezekbe látva a vezényletet, s a társas életben ily összhangzatos és buzgalmat tapasztalva, nyugodtan tekintünk a magyarság ez exponált helyére, mert ott a nemzeti ügy győzelemre fog jutni.

Adja ezt az Isten és éltesse sokáig vendégszerető gazdáinkat a röczeieket!

Hírek és vegyesek.

Népgyűlés fog tartani városunk közháza tanástermében ma délelőtt 11 órakor a tüzoltó testület tovább fejlesztése módjainak megbeszélése végett. — Ezt megelőzőleg a testület parancsnoksága fog 10 órakor értekezletet tartani, hogy a népgyűlés elé terjesztendő javaslatot végleg megállapítsa.

Kitüntetés. Wagensommer János, dalárdánk évek hosszú sora óta fáradhatlan, szakavatott karmesterét, közönségünk valóságos meglepetésben részesítette, a folyó hó 15. napján tartott dalestély alkalmával. Ugyanis, midőn a dalárda műsorát megkezdve, felzengette a „Kosuth indulót,” Terhes Pál h. h. lelkész ur lépett a dalárda elé, hogy átadja vezetőjének a díszes karnagyi pálcát, melyet városunk közönsége közadakozás útján begyűlt összegben rendelt meg számára, azon, a lelkész ur által igazán lendületes szavakban kifejezett őszinte óhajjal, hogy ez emléket s a felette örökös három színű lobogót tegyék újabb és újabb diadalok ragyogókká. A meglepett karnagy jelleméhez méltó szerény egyszerűséggel közönte meg a kitüntetés átadott jelét azon kijelentéssel, hogy az általa vezetett dalárda érdemeinek jelét megőrizni, a közönség irányukban nyilvánuló elismerését tovább is állhatatosan küzdeni kötelességének tartja. — Mind ez alig néhány percre kötötte le a közönség figyelmét, de azért mégis mindkét részről meglátásztott az arczokon, hogy e pillanatok benyomása nem fog egyhamar elenyészni. A karnagyi pálcza ébenfából készült gazdag ezüstözéssel, vékonyabb végén a zene lant jelvényével, közepén ugyanez az ezüstből egybe font W. J. betűvel. Értékes tárgy, melylyel városunk közönsége, midőn a valódi érdemet tüntette ki, egyúttal önmagát tisztelte meg.

Gyász érte a helybeli ág. ev. hitv. egyházat gondnok Sza Majdák Pálnak elhunytával, kit a szomszéd községben, Tamásfalán e hó 12. napján helyeztek, számos tagból álló családja és igen sok tisztelője köréből, öröknyugalomra. — A megboldogult azon egyszerű állású emberek közé tartozott, kik a családjuk körén kívül eső dolgokkal ugyszólván csak kényszerítésből foglalkoznak, de az egyszerű elvált feladat nehézségeivel megküzdének becsületesen. Mint családapa híven, mint egyházának egyik szerény tisztelője erejéhez képest odaadással teljesítette kötelességeit, s azért méltán kísérte övéi áldása a sirba, mely adjon hűvőnek — hosszas szenvedése után — csendes pihenőt.

Felhívás. „A rimaszombati korcsolyázó egyesület”, alap- szabályai szerint, időről-időre három évre alakulván, miután

az egyesület tartama folyó hó december 31-én, ez idő szerint ez okból lejár: teljes tisztelettel fordulunk a nagy közönséghez, és az egyesület ez idő szerinti tagjához, miszerint minél tömegesebb hozzájárulásukkal szíveskedjenek az egyesület — mely teljes virágzásában él s a közönségnek élvezetét feladatához képest tőle telhetően megadta, újból megalkotni. A tagság bejegyzése eszközölhető a jégpályán a pálya ornél. Rimaszombat, 1887. december 15-én. Lukács Géza, elnök. Lubik János, titkár.

A dalestély, melyet daláránk — bizony elég hosszú hallgatás után — tegnapelőtt, e hó 15. napján rendeztek, minden irányban kielégítette a hozzá fűzött várakozást. Ritkán láttunk annyi előkelőséget, nőket férfiakat együtt, mint e sikerült estén, melyhez úgy a díszes közönséget, mint a derék dalárdát méltán fűzhetik a legszebb emlékek, — mert amaz kitünően mulatott: a lelkesítő, szabatosan előadott dalok mindenike után felhangzott sűrű tapsok, lelkes „éljen”-ek, a gyakori „ujra”-k megannyi hű kifejezői voltak a hallgatók őszinte örömeinek a felett, hogy a „gárda” sem meg nem halt, — a mint a kishitűek vélték — sem meg nem adta magát, — de sőt ismét jogosult bizalommal tekinthet egy újabb fényes győzelem elebe. — Az általán jó kedv fokozásában tagadhatatlanul van része Danko Erneszt kitünő zenekarának is, — övé az érdem abban, hogy a sok szép leány, menyecske közel éjfél utáni 3 óráig gyönyörködtette azokat, kik a fiatalság vigalmából már csak a csöndes szemlélődésre s az édes visszaemlékezésekre tarthatnak igényt. — Az összes bevétel, hála a megyebizottság vidéki tagjai nagyobb számu látogatásának, a csekély — személyenkint 50 kros — belépti díj mellett is mintegy 60 forint.

Az idei első hál — legalább eddigi tudunkkal az elsőt — a „Gömör vármegyei agarász-társaság” Tornaján, az ugyanottai kaszinó alapítókéje gyarapítására. 1888. évi január hó 7-én fogja megtartani. E vigalom zártkörű lesz, melyre a meghívók a rendezőbizottság által, már közelebb szét fognak küldetni, még pedig a bolygókhoz intézett azon kérelemmel, hogy a vigalomra lehető házias egyszerűséggel öltözködjének. Valóban szép volna, ha lenne valami sikere e, talán már nem is első kérelemnek, azokhoz a fényűzés nélkül is ragyogókhoz.

A megyebizottsági közgyűlés, mely e hó 16. napján tartott városunkban, a bizottsági tagok részéről ugyan- csak látogatott volt, annyira, hogy hajlandók lettünk volna ez érdeklődést a megyei tisztviselők nyugdíjintézménye iránti figyelemnek tulajdonítani, lévén ez egyik fontos tárgya a napirendnek. — Világos, hogy — avatatlanként lévén a dolgot — esalódtunk, s alkalmunk vala kiabrándolni ama hitűnkökből, hogy a bizottság 300 és néhány tagja közül még is csak fog akadni „tekintély”, ki a megyei tisztviselők, főleg vagyontalan kezelő hivatalnokok, tulterheltségét, fizetésük 4- s illetőleg 8 százalékal, nem szavazza meg. De lát az efféle érzékenykedések, mint a nyugdíjalap szaporítása végett Bereg megye átiratában ajánlott államsorsjáték terve is, manapság csak egyszerűen tudomásul vétethetvén, megesezt a közgyűlés is anélkül, hogy egy némely éleesebb felszólaláson kívül, más különösebb emléket hagyott volna maga után. Két körülmény azonban mégis keltett valami feltűnést. Az egyik, hogy a „választás” nemesak a közgyűlést teszi látogatottá, de biztosítja a tagok együtt maradását is, — a másik, hogy a „választás”-sal kapcsolatos felvilágosítások — vulgo: capacitálások — mit sokan a gyűlés teremben is gyakorolnak, képesek lehetnének tenni minden figyelmet, mely nélkül a közügy pusztá alakúság színvonalára esik. Közelebbi számunkba — ha terünk engedi — közölni fogjuk e közgyűlésről szerzett adatainkat.

A tűz, e félelmes kísértet, melyet hol vigyázatlanság, hol véletlen idéz fel, e hó 10-én este fél tíz órakor nagy rémületbe ejtette azokat, kik a Náray J. A. helybeli nyomdász helyisége körül laknak. — A „mondott időben ugyanis e bolt Csereneseny-utcai részének ablakán át sűrű füstgomoly, a mellékszobákból „segítség”-ért kiáltó hangok törtek elő. Azok, kik az első percekben a vész színhelyére siettek, a belülről bezárt vasajtót nem bírták kifizeteni, s így alig tehettek egyebet, mint hogy az ablakon nagy erővel lobogó lángok láttára futottak a tüzoltókat értesíteni. — miatt a házbeltől iszonyodva menekültek a pattogó lángok elől. — Több, hosszú kinos percz, talán egy negyedóra is eltelt, míg megérkeztek a tüzoltók, kiknek sikerült a pillanatonként fenyegetőbbé vált tüzet, mielőtt az a lakásokra és tetőkre kiterjedt volna, elfojtani. — Azonban a kár, különösen a nyomdai felszerelésekben — noha ezek biztosítva voltak — mint halljuk, nem jelentéktelen. A tűz keletkezésének valószínű oka, valamint a tüzrendőri vizsgálat eredménye még ismeretlen.

Az ujevi üdvözlések megváltása végett körözött iven újabban 26 frt 80 kr. iratott alá. Az adakozók s illetőleg azok névsorát, kik ez uton kívánnak barátaiknak s jó ismerőseiknek boldog ujevet, közelebbi számunkban hozzuk nyilvánosságra azokéival együtt, kik a szép példát addig is követni akarják.

Kik nem lesznek népfölkelők? Most, midőn egész váratlanul, tele van a levegő háborús hírekkel, az orosz haderőnek Galiczia, velünk szomszédos határán történt szaporítása okainak találgatásával, alkalomszerűnek tartjuk kivonatilag ismertetni azon rendeletet, melyet a népfölkelői szolgálat alól való ideiglenes fölmentésre vonatkozólag b. Fejérváry honvédelmi miniszter becsatolt ki az ország összes törvényhatóságaihoz. E körrendelet szerint a fölmentés iránti javaslatok minden év január hó végéig fölterjesztendők a minisztériumhoz. Fölmentésre igényt tarthatnak, tekintet nélkül arra, vajjon a népfölkelés 1. vagy 2. osztályába tartoznak-e, az egyes minisztériumok nélkülözhetetlen hivatalnokai, a községi és körorvosok közül azok kik a 2-ik népfölkelési osztályba tartoznak; s az I. osztályhoz tartozók közül azok, kiknek kívül az illető községben más orvos nincs; az egyetemek, fő- és középiskolák, népiskolák igazgatói, tanárai és tanítói, amennyiben a tanítás zavartalan folytatására elkerülhetetlenül szükségesek s vagy 2. osztályba, vagy az 1. osztály ki nem képezett részébe tartoznak, a vörös-kereszt egyesület ápoló személyzete, a vármegyékben a fő- és alispánok, a főjegyző, a rendőrkapitány, a gazdasági tanácsos a katonai előadó, rendezett tanácsos városoknál: a polgármester és rendőrkapitány, községekben a bíró s a községi, illetőleg a körjegyző. Ezekon kívül az összes rendőrségi személyzet, a tébolydák igazgatói, orvosai s egyéb személyzete, a kórházak orvosai, osztályvezetői, gondnokai, a gyógyszerterek főnökei, a vasutak személy-

zete és munkásai, a posta és távirda összes alkalmazottjai a gőzhajótársaságok, az osztrák-magyar bank hivatalnokai, az állami erdészet s a pénzügyorség személyzete, az egyetemi körödrák vezető tanárok és tanársegédek, a királyi ügyészek, a törvényszékek elnökei, a járásbírák s a nélkülözhetetlen törvényszéki bírák s a fegyházak és börtönök felügyelő személyzete.

Mihályfalvi Forgón Lajos, megyénk egyik tehetséges, előretörő ifja, a ki különös hajlammal viseltetik a zene- és dalművészet iránt, legközelebb igen szép tanujelét adta zenei képzettségének, kiadván „Téli zöld” címmel egy zongorára szerzett lenyegletét. A mű, mely Klökner és Schloss fővárosi zeneműkiadó cégénél jelent meg. Hevessy Benedekné szül. Sturman Borbála urnőnek, a putnoki orsz. képviselő ismert, fenköltlelkű nejeinek van ajánlva. Ajánljuk a zenekedvelő közönség szíves figyelmébe.

Irodalom.

„Költészettan és olvasó könyv, a gymnasium felsőbb osztályai számára írta és szerkesztette dr. Kapossy Luczian gymn. tanár. Kiadja a „Sárospataki Irodalmi kör” a főiskola költségén. Ára fűzve 1 frt 50 kr.”

E tankönyv kétségtelenül egyike azoknak, melyek a nevelésügy mai kívánalmainak leginkább megfelelnek, s a melyekben nem csupán arra van tekintetve suly, hogy növendékeink a költői műfajokat, nyelvünk szépségeit felismerjék, hanem, — a mi szerintünk nem nélkülözhető — arra is, hogy az egyes műfajokban megalkotott művészeti szépet ne csak megfigyelhessék, hanem vonatkozásában az ember kedélyvilágára meghatározhassák, osztályozhassák, átérthessék és élvezhessék.

Es ezen feladatokat sikerrel is oldja meg. Mert midőn bevezetésében a lélektani és szépzéleti alapfogalmakkal ismerteti meg, azon tere lép melyen a tanárnak feladata a tanítványok figyelmét az önismeretre, lelki tehetségünk sajátosságaira felhívni; hogy első sorban az emberi lélek legkiválóbb sajátságai, — mint a melyekben az egyes művészeti ágakban megalkotott szép új életre kél, s mintegy visszatükröződik. — váljanak ismeretessékké. Igen helyesen jár tehát el, midőn lelkünk is merő, érző és akaró tehetőségét tüntetvén fel, a belső emberrel ismert meg.

A lélektani alapfogalmak után az általános szépnek adja fogalmát, s így tér át a művészi szépre, mint a melynek egyes fajai nyernek alakot és életet az egyes költői művekben, mint a művészet egyik kiváló fajtának a költészettan termékeiben. A művészetéről szólva, felölel minden, mire a növendékek szüksége van. A hangsúlyos és időmértékes versalakot, s ennek körében a görög-latin és a nyugot-európai verselési módokat is felöleli, minek folytán társainál szélesebb kört nyit meg a növendék előtt.

Azon részben, mely a költői irálytannal foglalkozik, már ismeretes nyomokon halad. Ugyanis e rész már Torkos költészettanában is előfordul, de nem szövegi utáuzata annak, mert csak a keret van Torkostól kölcsönözve.

A költeményt helyes elveken alapuló felosztás, éles és határozott körvonalozása az egyes költészeti műfajoknak, s az ezek alá csoportosítandó alfajoknak, — jellemzi. S midőn az egyes költeményfajok sajátosságainak részletes feltűntetésére is kiterjeszkedik: nagyon megkönnyíti a tanár eljárását az inductio alkalmazásában. Mert így az egyes művek jellemző sajátosságainak feltűntetése és az azokat alkotó elemek megismertetése által a tökéletes műalkotás kellékeivel minden nehézség nélkül megismerkedhetik a tanuló, s határozott és közvetlen fogalmat szerezhet a költészettan, mint szépművészetnek sziv- és lélekképző hatásáról. E mellett a mit ad, világosan, érthetően közli, s az egyes műfajok jellemző sajátosságait azok pszichológiájából vezeti le, ezzel meg egyfelől könnyebbé teszi azoknak megismerését, másfelől a kritikai érzéket is erősebben kifejleszti a növendéknek, mert nem pusztán a memoriára bizza a megalkotásokat, hanem igénybe veszi minduntalan a principiumot is, és mintegy genetical kifejlesztésével az egyes műfajoknak jobban is felkölti irántuk az érdeklődést. . . . A könyv főleg jó módszerevel valóban hiányt pótló munka s megérdemli a szélesebb körben való elterjedést.” (T. E. és I. L. 1887. 43. sz.)

Az egyes költői műfajok tárgyalásánál ugyan némelyek hibául róhatnák fel, hogy az egyes fajokban előforduló alkatelemekre nagyobb mérvben kiterjeszkedik, hogy az egyes költők egyéni sajátosságait nem hagyja figyelmen kívül. Azonban ezt én érdemei közé sorozom, mert — miként említettem — nagyon megkönnyíti a tanár eljárását az inductio alkalmazásánál. E mellett az illető költő felfogására, egyéni sajátosságaira, sőt ha a tárgyaló mű természeté megengedi, a családi, társadalmi és politikai élet jellemzésére is kiterjeszkedhetik, mi által szélesebb körbe vezetheti növendékeit, ezenfelül pedig az illető író gondolkodásmódjára, jellemére és életére is következtetést vonhat. Így, míg egyrészt jól feladatának teljesen megfelel, másrésztől biztos alapul szolgál a pszichologiai, logica és irodalomtörténet tanulmányozására. Nyelvezete — egy pár szenvedő mondat szerkezetet leszámítva — tiszta, világos és szabatos.

Az „Olvasó könyv” igen jól van szerkesztve, s minden műfajból irodalmunk legellassicusabb darabjai vannak bemutatva, és csak annyit ad, mennyit a tanárnak fel kell dolgoznia, ha feladatát sikerrel akarja megoldani. Így felesleges költséggel — mert kelletlenül nem terjedelmesebb — nem terheli a különben is sok oldalról igénybevett szülőket.

A kiállítás ellen — leszámítva egy pár nyomdahiát (44-ik lap utolsó sor, 49 l. al. 14 sor, 61 lap f. 3. sor, 129 l. f. 11 sor) továbbá azt, hogy „Jóka ördöge” Aranytól két helyen is példának van felhozva — alig lehet kifogásunk. Tiszta, könnyen olvasható betűk, e mellett a főbb szavaknak és mondatoknak kiemelése megkönnyíti a betanulást.

Azonban az említett techniai apróbb hibák nem vonhatnak le a könyv becséből, mert ezeket a jelen kiadásnál maga a tanár kijavíthatja annyival is inkább, mivel a nyomdahiák között egy sincs értelemzavaró; újabb kiadásnál pedig — mert a fentebbiek alapján több kiadást is jósolhatunk e könyvnek — egy tollvonással kiküszöbölhetők.

Ezeknek alapján e tankönyvet melegen ajánlhatom tanártársaim figyelmébe, s mint ilyet el is fogadom s elfogadás végett jó lelkiismerettel jövőre is ajánlom.

Rimaszombat, 1887. november 20.

Bodor István.

Felölös szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

*) Csak ezt? Szerk.

Zenekedvelőknek.

E napokban érkezett meg Budapestról **Csonka Bertalan** karmester **Illés Géza** jól szervezett helybeli zenekarához. Minthogy fentnevezett maga is zeneszerző, ajánlja úgy a saját szerzeményeit, mint más szerzők műveit — a mi nála bizományba van — megvételre. — Együttal ajánlkozik mindenféle vonós hangszeren alapos oktatást adni, a melyhez a n. é. közönség pártfogását kéri.

Tudakozódásokra a „Három Rózsa” vendéglőse ad szíves értesítést.

Árverési hirdetemény.

9618/887. — Gondakolt **Bónis Lajos** tulajdonához tartozó esztrich **fa- és kéreg-állománya** legtöbbet ígérés útján Rimaszombatban a megyei árvaszék tanácsstermében **1888-ik év január hó 9-ik** napjának d. e. 10 óráján megtartandó nyilvános árverésen eladatik. — Kikiáltási ár 6000 frt és egyéb mellékkötelezettségek elvállalása. Bánatpénz 1000 frt. — Bővebb felvilágosítást ad **Tomcsányi László** gondnok Tornaalján, s a megyei árvaszék Rimaszombatban. A venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Kelt Rimaszombatban, Gömör-kishont megye árvaszékénél, 1887. december 6-án.

Török. árvaszéki elnök.

A gömörmezei Nép- és iparbank

a 2480, 1697, 3068, 2336, 2690, 2142, 2175, 2074, 2206, 2536, 2215, 4354, 4109, 2587, 4237, 4254, 2634, 4200, 4331, 4437, 2873, 4409, 4378, 4433, 4447. számok alatt elzálogosított és nem rendezett zálogtárgyakat u. m. arany, ezüst pénzeket és ékszereket, ezüst evőeszközöket, különféle értékpapírokat és betéti könyveket **1887. évi december 21-ének délutáni 2 óráján** saját helyiségében elárvereztetik. **Az igazgatóság.**

Hirdetemény.

6459. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **magyar kir. kincstár** végrehajtónak **Bódis László** végrehajtást szenvedő elleni 104 frt adó követelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Agtelek község határában fekvő az agtelki 123. sztkönyvben foglalt Bódis László nevében álló A. 4—13. sor szám alatti szántóföld, kaszáló és rét-re az árverést 927 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi február hó 1-ső napján délelőtt 10 órakor Agtelek községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatik fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 92 frt 70 krt készpénzben, vagy az

1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1887. évi november 7-ik napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hänrich Lajos, kir. tszéki bíró.

Hirdetemény.

6460. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **magyar kir. kincstár** végrehajtónak **Bartók Daniel, Julianna** és **Lidia** végrehajtást szenvedő elleni 95 frt 20 1/2 kr. tökéketelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Agtelek község határában fekvő az agtelki 127. sztkönyvben A. 1—9. sorszám alatt foglalt ingatlanokból Bartók Daniel, kiskoru Bartók Julianna és Lidia nevében álló felerészére az árverést 677 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi február hó 6-ik napján délelőtt 10 órakor Agtelek községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatik fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 67 frt 70 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1887. évi november hó 11. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hänrich Lajos, kir. tszéki bíró.

Hirdetemény.

6463. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **magyar kir. kincstár** végrehajtónak **Lenkey Károly s társai** végrehajtást szenvedő elleni 65 frt 84 kr. adó követelés s járulékaik iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Imola község határában fekvő imolai 26. sztkönyvben foglalt Lenkey Ádám, Dániel, kiskoru Lenkey Pál és Zsuzsanna, Vincze, Pál és Terézia és Vasman sz. Lenkey Krisztina nevében zálogos 205. hrszám 12. számú házra 160 frt, imolai 87. sztkönyvben a fent nevezettek nevében álló A. I. 1—11. A. II. 1—3. sorszám alatti ingatlanokra az árverést 274 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi február hó 3-ik napján délelőtt 10 órakor Imola községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatik fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagy az imolai 26. sztkönyvi ingatlanokért 16 frt, az imolai 87. sztkönyvi ingatlanokért 27 frt 40 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én

3333. sz. a kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában, kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1887. évi november hó 7. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Sztaniszlav zky, kir. törvényszéki bíró.

Hirdetemény.

6465. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **magyar kir. kincstár** végrehajtónak **Ragályi Zsigmond** örökösökéi végrehajtást szenvedő elleni 93 frt 69 kr. adó követelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Imola község határában fekvő az imolai 10. sztkönyvben foglalt Ragályi Lajos, Lidia, Jeanette, Erzsébet és László nevében álló ingatlanokra az árverést 611 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi január hó 25-ik napján délelőtt 10 órakor Imola községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatik fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 61 frt 10 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1887. évi november hó 7. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Sztaniszlavszky kir. törvényszéki bíró.

Alapított **WEISZ D.** Alapított 1861. 1861.

házi gazdasági cikkek és gépjára.

Magyarország legrégebb és legnagyobb varrógépraktára.

Budapest, VI., szerecsen-utca 35. sz.

(Opera-utczával szemben)

saját házában (már nem József-tér 4. sz.)

Ajánlja saját gyártmányu, a legjobb anyagból gondosan készített angol rendszerű, **tömör vaságak és gyermekágyakat**, szab. ruganyos **sodronyágybetéteit**, vas- és fakörözetben, amer. rendszerű **koc üléseit**, szab. **mosógépeit**, minden háztartásban nélkülözhetlen **ruhamangorló, ruhafacsarókat és ruhaszáritókat**; továbbá **bőrványológepeit** cipészek és bőrkereskedők számára és francia rendszer szerint gyártott kitűnő vasalókütyűit. Különösen van szerencsém a t. vevő-közönség b. figyelmét dusan felszerelt **varrógép** főraktáromra felhívni, melyen minden rendszerű és legjobb gyártmányu **varrógépeket** és alkatrészeket dus készletben tartok. Mindenemü gépjavitás gyarámban gyorsan és olcsón eszközöltetik. Ügyes utazók elfogadtatnak és nagyobb városokban képviselőségek alakítottatnak.

4-6

ÜZLETHELYISÉG-VÁLTOZTATÁS!

Tiszteletteljesen tudatom a n. é. közönséggel, miszerint **czukrász-üzletemet** (s diszmű-, czukrászati-, czukorka-árak és finom italokból álló raktáramat) a Rimaszombat város **belső piacsterén** levő régi törvényszéki épületbe **helyeztem át**, s azt — a t. közönség minden igényeinek megfelelően — teljes kényelmet nyújtó diszes **két kütön teremmel** bővíttem, hol gazdag választékban található tészta- és czukorsüteményeken, izletes fehér és fekete kávé s másnemű hideg és meleg italokon kívül **ujjonnan beszerzett tekeasztal, sakk, dominojáték és több napilapok** állanak a látogatók rendelkezésére.

Midőn üzletem új helyiségeit a mélyen tisztelt közönség becses figyelmébe ajánlom, nem mulaszthatom el annak fölemlítését, hogy elsőrendű összeköttetésem folytán egyrészt a legfinomabb hazai és külföldi hamisítatlan **csemege** és könnyebb fajú **borokat** nagy mennyiségben biztosítottam vendégeim számára, — másfelől pedig a házi szükségletre szánt rendez és műczukrász készítményeket a lehető legdusabb választékban s a legmérsékeltebb árért állítom elő, — amint ezt a következő jegyzék is igazolja:

Sütemények: mindennap friss minőségben darabonként 2, 3, 4 és 5 krért kaphatók, nagyobb bevásárlásoknál árleengedés.

Tortaneműek: Piskóta-, Kenyér-, Griliash-, Hab-, Lincei-, Morzsa- és Gyümölestorta, darabonként 50 krtól fölfelé.

Finomabb minőségű torták: Dobos-, Stefania-, Pischinger-, Dió-, Mogyoró-, Punsch-, Garibaldi-, Berlini-, Gyümölcs-, Cacao-, Kávé-, Tejszín-, Tutti-Frutti-, Bérsi-, Zacher-, Pasta-, Pignolli-, Piré-, Gesztenye-, Crocabusch- és Pistacia-torta, darabonként 1 frtól fölfelé. Különösen felhívom a t. közönség figyelmét a legújabb három új tortára: a **Fedora** és **Pius** vagy **Római különlegesség** és **Koburg** tortára.

Fagyalékok: Forma-fagyalékok, Zulezok, Chrémek, Geléek, Parfaitek, Mignonjegenezek, és Noixmélek 2 frtól fölfelé.

Czukorkák: Karamell, Borbolya, Málna, Csokoláde-bab, stb. 1 frtól fölfelé kilonként — **Finomabb:** Fondan, Salon, Kouzerv, Praline, Kávé.

Ugyanitt egy jó házból való 13—14 éves ifju tanulóul elfogadtatik.

Chrém, Csokoláde, Glazur, Hab, Likör-Konfektek, Marseil Imperial, Gyümölcs, Punch-Roal, Parisien-Desert, valamint az igen kedvelt Baton à la Chrém és Borbolya. Kilonként 2 frtól fölfelé.

Italok: Rum Jamaikai, Ananász, Brazíliai, Cuba 15 krtól fölfelé palaczkonként. Likörök: Amsterdami, bel- és külföldi mindennemű különlegességek gyári áron.

Thea: Pecko, Orosz, Karaván, Melange, Susehon, Imperial, kilonként 4 frtól fölfelé, ugyane fajokból disz-dobozkákba is kapható 18 krtól fölfelé.

Thea sütemények: Pozsonyi-, Ananász-, Malaga- és Anisz-kétszer sült, Piskóta, Thea-Vafel, Nic-Nac, Passians és apró Thea-sütemények kilonként vagy csomagokban mindenkor kaphatók.

Gyümölcsök: Citronad, Citrom, Naranas, Görezi és Párisi gyümölcsök, valamint mindennemű Betőzött-Gyümölcsök és Levek, Szörpök, Zsilek, Marmeladok és Sajtók idényszerint kaphatók.

Csokoláde: nagy választékban kapható.

Ez alkalommal felkérem a tekintetes orvos urakat, hogy esetleg Cognak, Malaga-Sect és ehez hasonló gyógyitalokat nálam beszerezni méltóztassék.

A közelgő **Karácsony-, Ujév-,** s általában **mindenfélé ünnepek** alkalmára különösen ajánlom czukrász- diszmű tárgyaimat, melyek minőségükhöz képest jutányos áraik mellett is megannyi kellemes meglepetést szerző **ajándéktárgyakul** lettek általam megrendelve és készítve.

Végül legyen szabad kijelentem, hogy nagy szerencsémnek tartandom, ha sikerülni fog minden vendégemet s a megrendelőket naponként arról győzni meg, miszerint főtörekvésem lesz ez után is a n. é. közönség részéről csekélységem iránt nyilvánult nagybecsü pártfogást, előzékeny és pontos kiszolgálattal meghálálni s jövőre is biztosítani.

Rimaszombatban, 1887. év december hó 1-én.

alázatos szolgálja:

MISKOLCZY ISTVÁN,

műczukrász.